

صندوق رأی، نقش اول سینما

ناصر نداف

موضوعات سیاسی اجتماعی مثل انتخابات همواره از ظرفیت دراماتیک زیادی برخوردارند. این نوع مضامین چون با زندگی روزمره مردم و دغدغه ها و آرزوهایشان سروکار دارند. حتی نسبت به خیلی از فیلم های سیاسی دیگر با مخاطب عام ارتباط بیشتری برقرار می کنند. فیلم های انتخاباتی فقط برای سرگرمی ساخته نمی شوند و خیلی اوقات بر رأی و تصمیم مردم هم تأثیرگذارند. در سینمای جهان سابقه فیلم هایی که مستقیم به موضوع انتخابات اشاره کرده اند و جایگاهشان جدی تر بوده است. به زمان جنگ سرد برمی گردد و یکی از معروف ترین مواردش فیلم «کاندیدای منچوری» به کارگردانی جان فرانکن هایمر بود. این فیلم سال ۲۰۰۴ به کارگردانی جاناناتان دمی و با بازی دنزل واشنگتن بازسازی شد. در ایران اما تصویرانتخابات خیلی دیر وارد سینماشد قبل ازانقلاب اسلامی هیچ فیلمی دراین باره ساخته نشده بود و در دهه اول بعد انقلاب هم با اینکه فیلم های سیاسی زیادی تولید شدند. دغدغه های دیگر اولویت داشتند. این جریان بالاخره از نیمه های دهه ۷۰ و احتمالاً در واکنش به انتخابات سال ۱۳۷۶ پررنگ شدوسال۱۳۷۹ رکوردبی سابقه ای زده هم زمان پنج فیلم با موضوع انتخابات یا با اشاره ای به این موضوع ساخته شدند. با شروع دهه ۸۰ تب این نوع فیلم سازی خوابید. اما در دهه ۹۰ دوباره موضوع انتخابات وارد بعضی فیلم های سینمایی ایران شد. در این سال هافیلیم های بسیاری دراین باره ساخته شد که اینجا به «افیلیم سینمایی پرداخته ایم: ولی در این وادی نمی توانیم به آثاری مثل «اعتراض» مسعود کیمیایی، «پارٹی» سامان مقدم، «زادبوم» ابوالحسن داوودی، «گزارش یک جشن» ابراهیم حاتمی کیا، «اشغال های دوست داشتنی» محسن امیریوسفی، «پل چوبی» مهدی کرم پور، «عصبانی نیستم» رضا درمیشیان، «نیمه پنهان» تهیمینه میلانی، «زیر پوست شهر»، «رخشان بنی اعتماد»، «ماه گرفتگی» مسعود اطیابی، «بادیگارد» و «خروج» ابراهیم حاتمی کیا و «ماجرای نیمروز» محمد حسین مهدویان اشاره نکنیم.

آقای رئیس جمهور | ابوالقاسم طالبی

ابوالقاسم طالبی در سال ۱۳۷۹ فیلم «آقای رئیس جمهور» را با رویکرد سیاسی اجتماعی ساخت که کاملاً به انتخابات ریاست جمهوری مربوط بود. این اثر نوزده سال بعد از تلویزیون نمایش داده شد و فقط چند روز بیشتر بر پرده سینماها نماند و گیشه مناسبی را به دست نیاورد. مصطفی ریاحی، رزمنده سال های جنگ و روزنامه نگار، به دور از مصلحت گرایی و به خاطر توطئه ای مالی به زندان می افتد و نشریه اش تعطیل می شود. اما

با لطف شخصیتی منتقد از زندان بیرون می آید و با دعوت او سردبیری یک روزنامه تازه تأسیس را به عهده می گیرد. فعالیت در آن روزنامه، مصطفی و همسرش را گام به گام از ارزش های گذشته و اهداف انقلابی شان دور می کند تا اینکه برخورد با دوستان جانبازش او را به خودش می آورد و هنگامی که صاحب امتیاز روزنامه خودش را نامزد ریاست جمهوری اعلام می کند، مصطفی در آخرین سرمقاله ماهیت ضد ارزشی او را بر ملا می سازد. این عمل انقلابی موجب قتل او را فراهم می آورد.

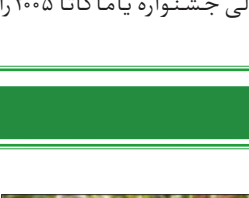
اخراجی های ۱۳ | مسعود ده نمکی

مسعود ده نمکی بعد از رکورد فروش «اخراجی های ۲ و ۱»، با ساخت «اخراجی های ۳» در سال ۱۳۸۹ دوباره شانسش را برای فتح گیشه امتحان کرد. او در این فیلم یک نگاه منتقدانه به مناسبات سیاسی و اجتماعی بعد از جنگ و انتخابات سال ۱۳۸۸ دارد که با زبان طنز بیان می شود. در این فیلم جنگ تمام شده است و اخراجی ها و دیگر هم رزمانشان با شهر برگشته اند و هرکس در پی کسب و کاری است.

یک برنامه زنده تلویزیونی در تلاش است تا تعدادی از رزمندگان را برای حضور در برنامه دعوت کند. حال نامساعد یکی از هم رزمان او را راهی بیمارستان می کند. اما بر اثر حوادثی در شهر، دیر به بیمارستان می رسد و تا پای شهادت پیش می رود و این بهانه ای برای حضور هم رزمان سابق در بیمارستان می شود که حالا هر کدام شخصیتی جدید دارند.

رئیس جمهور میرفتبر | محمد شیروانی

علاوه بر فیلم های بلند سینمایی، فیلم مستند «رئیس جمهور میرفتبر» ساخته محمد شیروانی را هم می توانیم به فهرست فیلم های انتخاباتی اضافه کنیم که سال ۱۳۸۴ ساخته شد. فیلمی درباره فعالیت های تبلیغاتی و زندگی یک پیرمرد به نام میرفتبر ساکن یکی از روستاهای عجب شیر که کاندیدای ریاست جمهوری شده است.

محمد شیروانی در این مستند توانسته است میان دو فضای واقعی و خیالی هم نشینی جالب توجهی پدید بیاورد. او علاوه بر اینکه بر نمایش مختصات زندگی میرفتبر روستایی می پردازد و وی را از منظر اجتماعی، شخصیتی و... در معرض دیدگان بیننده اش قرار می دهد، بستری دراماتیک را هم تدارک می بیند تا نگاه شخصی اش را به زندگی این فرد تسری دهد. این فیلم توانست جایزه عالی جشنواره پیامگاتا ۲۰۰۵ را کسب کند.

ایران برگرا | مسعود جعفری جوزانی

مسعود جعفری جوزانی در سال ۱۳۹۳ به شکل دیگری سراغ موضوع انتخابات رفت و در «ایران برگر» یک دهکده خیالی را که قرار بود در آن انتخابات شوراها برگزار شود، نمادی از کلیت جامعه ایران گرفت. این فیلم داستان امرا... خان و فتح... خان است که در سر انتخابات شوراها در یک روستا با یکدیگر رقابت می کنند و در ادامه، ماجراهایی پیش می آید. «ایران برگر» پیش از اکران عمومی، در خرم آباد و در حضور جمعی از هنرمندان، فرهیختگان و مسئولان استان لرستان به نمایش درآمد. برخی منتقدان معتقد بودند استفاده از زبان لری در این فیلم سینمایی ناپجا بوده و به هجمه فرهنگی موجود علیه سنت ها و گویش های لری دامن زده است. با این حال، فروش فیلم در کل کشور در بهار ۱۳۹۴ از رقم ۵میلیارد تومان گذشت.

نان و عشق و موتور هزار | ابوالحسن داوودی

ابوالحسن داوودی، کارگردان نیشابوری سینمای کشور که او را با تولید فیلم های اجتماعی اش می شناسیم، «نان و عشق و موتور هزار» را ساخت که سال ۱۳۸۱ به نمایش درآمد و به فروش زیادی دست یافت.

در این فیلم بارولی، عموی باران که قیم او به شمار می آید، پس از تعلل باران درباره ازدواج، او را موظف به تصمیم گیری و انتخاب همسر در مدتی معین می کند، اما چون او در مدت تعیین شده موفق به انتخاب همسر نشده است، مورد توجه و علاقه برزو، جوان تعمیرکار، قرار می گیرد. در انتهای فیلم خود رو رئیس جمهور جلو قهرمان فیلم توقف می کند. داوودی برای این فیلم دو مدل پایان در نظر گرفت تا اگر دفتر ریاست جمهوری وقت به فیلم واکنش نشان داد، او بتواند یک پایان منطقی خوب در نظر بگیرد.

گیرنده | مهرداد غفارزاده

«گیرنده» فیلمی به کارگردانی مهرداد غفارزاده است که سال ۱۳۹۰ ساخته شد. در این فیلم قرار است رئیس جمهور از شهری کوچک (جарوف) که مشخص نیست در کجای ایران قرار دارد، بازدید کند. به این علت بیشتر مردم شهر شروع به نوشتن نامه برای رئیس جمهور می کنند و مشکلاتشان را در نامه توضیح می دهند.

داستان از جایی شروع می شود که هیئت دولت و مقامات پس از بازدید، از شهر می روند و یک محموله نامه پس از رفتن رئیس جمهور و همراهانش به فرمانداری می رسد. حاج صمد (سعید راد) راننده محلی، در اتفاقی مأمور انجام این کار می شود. این فیلم در سی امین جشنواره فیلم فجر به نمایش عمومی درآمد و در زمستان ۱۳۹۱ در سینماهای کشور اکران شد.

قلاده های طلا | ابوالقاسم طالبی

در سال ۱۳۹۰ ابوالقاسم طالبی باز هم به عرصه ساخت فیلم درباره انتخابات وارد شد و «قلاده های طلا» را ساخت. این فیلم که عنوان سیاسی ترین فیلم تاریخ سینمای ایران را یدک کشید، به نقش عوامل خارجی مانند سی آی ای، موساد و سازمان مجاهدین خلق در درگیری های سال ۱۳۸۸ می پردازد و درگیری های مأموران وزارت اطلاعات با این گروه ها را به تصویر می کشد. البته اکران این فیلم با حاشیه ها و انتقاد های بسیاری از سوی بخشی از جامعه روبه رو شد. در «قلاده های طلا» یک گروه خارجی می خواهد با انفجار هواپیمای رئیس جمهور سابق جمهوری اسلامی، یک انقلاب مخملی را در ایران راه بیندازد. اما با موفق نشدن در این کار، راه دیگری را برای برقراری آشوب در ایران و براندازی نظام انتخاب می کنند. آن ها با وارد کردن یک جاسوس به ایران برای هماهنگ کردن جمعیت های خیابانی و یک گروه منافق در یک خانه تیمی سعی می کنند در داخل کشور اغتشاش ایجاد کنند. این فیلم توانست در اکران سال ۱۳۹۱ از فروش میلیاردی برخوردار شود.

مارموز | کمال تبریزی

آخرین فیلم سینمای ایران با موضوع انتخابات تا امروز، «مارموز» بوده است که سال ۱۳۹۶ توسط کمال تبریزی ساخته شد. این فیلم هر چند به شکلی نمادین مسئله اش را طرحی کرده بود و علناً کسی اسم نمی برد، سوگیری سیاسی معینی داشت. داستان فیلم درباره مردی به نام قودرت (حامد بهداد) است که در عملی خودسرانه به قهرمان شهرتبدیل می شود. او که سودای رسیدن به قدرت و سخنرانی در مجلس را دارد، با اتفاقات گوناگونی روبه رو می شود که سرنوشت او را تغییر می دهد. «مارموز» یک هجو به سیاسی است و هر مخاطبی با دیدن این فیلم تشخیص می دهد این اثر، هجو جریان های سیاسی مختلف و متکثر پس از انقلاب اسلامی است و در طول فیلم با یک بیانیه سینمایی روبه رو هستیم که مؤلف، فضای دو جناح سیاسی را هدف قرار می دهد.

«ضد» وارد شبکه نمایش خانگی شد

فیلم سینمایی «ضد» به کارگردانی امیرعباس ربیعی، هم زمان با ۷ تیرماه، سالروز انفجار دفتر حزب جمهوری و شهادت دکتر بهشتی و اعضای حزب، امروز ساعت ۱۶ از شبکه ۲ سیما روی آنتن می رود. همچنین به طور هم زمان این فیلم،

پس از نمایش عمومی در سینماها، اکران آنلاین و پخش ویژه در عید نوروز، اکنون در پلتفرم های فیلم نت، تلویزیون، مایکت و روبیکا عرضه شد و در دسترس مخاطبان قرار گرفت. «ضد» به نویسندگی حسین تراب نژاد، روایتی از خلوص عشق تا جنون سیاست در دل یک واقعه تاریخی است و در خلاصه داستان این تریلر سیاسی آمده است، هرکسی می تواند «ضد» باشد. این «ضد» می تواند حذف یک نفر یا یک ملت باشد. مهدی نصرتی، لیلا زارع، لیلندا کیانی، نادر سلیمانی، شیرین آقا کاشی و امین خانی بازیگران اصلی این اثر هستند. فیلم سینمایی «ضد» برای نخستین بار در چهلمین جشنواره فیلم فجر به نمایش درآمد و نامزد دریافت هفت سیمرغ و برنده دو سیمرغ بلورین بهترین نقش مکمل مرد و بهترین طراحی صحنه شد.

ساخت فصل جدید «مهلا» توسط امیرحسین پویانفر

فصل پنجم برنامه گفت وگو محور «مهلا» در ایام محرم در شبکه نمایش خانگی منتشر می شود. به گزارش ایسنا، فصل چهارم برنامه «مهلا» محرم سال گذشته از پلتفرم روبیکا پخش شد. فصل جدید آن با اجرای محمد حسین پویانفر و گروه جدید منتشر خواهد شد. «مهلا» برنامه ای ترکیبی به میزبانی محمد حسین پویانفر، مداح کشور و با حضور چهره هایی از حوزه های مذهبی، هنری، ورزشی و اجتماعی است که در هر قسمت با قرارگرفتن مقابل مهمانان، سؤالاتی را با هدف رقم زدن گفت وگوهای شنیدنی و متناسب با حال وهوای این ایام طرح می کند. با این حال، به واسطه حضور برخی مهمانانش ازجمله جواد خیابانی با حاشیه هایی هم روبه رو شده بود.

«آتل» مسافر یونان شد

انیمیشن «آتل» به کارگردانی مهدی صدیقی به بخش مسابقه هفتمین دوره جشنواره بین المللی فیلم انیمیشن «لوتراکي» (شب فیلم کوتاه) در کشور یونان راه یافت. داستان انیمیشن «آتل» درباره مردی میان سال است که بازویی ریاتیک دارد. او سوار بر کامیون، در جاده ای روستایی درحال تعویض تیرهای چوبی قدیمی چراغ برق با تیرهای بتنی جدید است که در این بین، با دو پرنده درگیر می شود. دو پرنده تلاش می کنند تا مانع کار مرد شوند. در این دوره جشنواره، طیف متنوعی از فیلم های انیمیشن از سراسر جهان، ازجمله استاپ موشن، دو بعدی، سه بعدی و انیمیشن های تجربی به نمایش گذاشته می شود. امسال ۲۱ فیلم منتخب از فرانسه، آمریکا، آفریقای جنوبی، کانادا، شیلی، عربستان سعودی، یونان، بوسنی و هرزگوین، استرالیا، کرواسی، انگلستان، ایران، هلند، روسیه، آرژوگوئه و آلمان در ۲۵ جولای ۲۰۲۴ / ۴ مرداد ۱۴۰۳ روی پرده می روند.

علیه تمام جذابیت های هالیوودی

سیدعلی موسوی نژاد، کارگردان مشهدی فیلم سینمایی «ایلیا، جست و جوی قهرمان» در گفت وگو با خبرگزاری ایرنا درباره این فیلم توضیح داد: سه سال پیش بود که با دوستان تصمیم به ساخت فیلمی با این مضمون گرفتیم که در قالب آن ماجرای جنگ خیبر را برای کودکان و نوجوانان امروز روایت کنیم. هم زمان هم به دنبال یافتن ریشه های صهیونیسم امروز در قوم یهود در صدر اسلام بودیم تا این رابطه را تبیین کنیم. واقعاً آن زمان فکر نمی کردیم سه سال بعد که قرار است این فیلم روی پرده برود، اوضاع جهان چگونه خواهد بود. این کارگردان درباره رضایت از فروش این فیلم هم گفت: واقعیت این است که فصل بهار هیچ گاه فصل تخصصی برای اکران فیلم کودک نیست. به ویژه که این آثار نیازمند حمایت آموزش و پرورش و مدارس هم هستند. بهار امسال با ماه رمضان آغاز شد و در میانه راه هم تعطیلات دیگری داشتیم. در مجموع این فیلم در شرایط خوبی اکران نشد، اما اینکه به عنوان یک فیلم بخش خصوصی و بدون رتالی حمایت از سوی نهادهای دولتی توانستیم تا این اندازه در گیشه پیش برویم، قابل قبول است. به عنوان اولین فیلمم، از نتیجه آن راضی هستم.

موسوی نژاد درباره ارتباط کودکان و نوجوانان امروز با خط داستانی این فیلم و اینکه کدام رده سنی را مدنظر داشته اند، گفت: ما موارد متفاوتی را در بازخورد ها شاهد بودیم. برخی از بی حوصلگی بچه ها می گفتند و اینکه فیلم کشش لازم برای همراه کردن آن ها را نداشته است، اما از آنجاکه شخص در سی چهل اکران با ترکیب های مختلف مخاطبان، فیلم را تماشا کرده ام، به جرت می گویم واکنش بچه ها در اکران های جمعی نسبت به این فیلم فوق العاده بوده است. وی افزود: خاصیت سینما این است که باید جمعی دیده شود و در کنار یکدیگر است که مخاطبان به هم انرژی می دهند. در سالن های خلوت تر، بچه ها احساس بی حوصلگی می کنند.

